

„Sugaras” utak az Ipoly-mentén

Sorozatunkban azokat a szervezeteket, csoportokat, civil kezdeményezéseket mutatjuk be, melyek az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete területén, vagyis a Belső-Cserhát lankái közt és az Ipoly mentén turisztikai, vidékfejlesztési, kulturális tevékenységükkel hozzájárulnak e táj népszerűsítéséhez, értékei megőrzéséhez, kultúrája alakításához.

Dombai Gábornak, Drégelypalánk polgármesterének kezdeményezésére jó öt éve hozta létre kilenc település, Borsosberény, Dejtár, Drégelypalánk, Hont, Horpács, Ipolyvece, Nagyoroszi, Patak, Pusztaberki a „Sugárkankalin” Turisztikai Egyesületet, majd két évre rá Érsekvadkert is csatlakozott. Pásztor Ildikót, turisztikai koordinátort, az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete elnökségi tagját kérdeztük az egyesület létrehozásának okairól, eddigi tevékenységéről, további terveiről.

– Hogy mi volt az ok? Egyszerűen megfogalmazva, összefogva, közösen többet tudunk elérni, mint a települések csak magukban. Sikeresebben lehet pályázni, programokat szervezni. Magában kevés vonzereje lehet egy-egy falunak, de a kilenc település már jó eséllyel csalogat ide turistákat. Idő közben aztán Rétsággal és Balassagyarmattal, vagyis a mikrotérség két városával is jó kapcsolatokat alakítottunk ki, azokkal, akik a turisztika fejlesztésében, a helytörténetben, kultúrában ott tevékenykednek. Már a kezdetekben kis léptékű, de fenntartható fejlesztésekben gondolkodtunk, olyanokban, melyek reálisan megvalósíthatóak.

– *Melyek voltak ezek?*

– Mindenekelőtt a „zöldutak” kialakítása, s az ezekhez fölfűzött „zöldutas” programok.

– *Nem biztos, hogy mindenki tudja, mit is jelentenek ezek a „zöldutak”.*

– Az országban másodikként kapcsolódtunk ehhez az egyébként Európában már elterjedt turisztikai kezdeményezéshez, mely egy-egy tájegység természeti és kulturális értékeit úgy igyekszik bemutatni, hogy közben a környezetre is figyel, nem átalakítja, nem szennyezi, hanem úgy igyekszik fejleszteni a turizmust, hogy mindezeket az értékeket megőrzi. Épp ezért hajdan használt vasútvonalak mentén, természetesen kialakult gyalogösvényeken, kis forgalmú mellékutakon vezet a kirándulás, amelyek nem vesznek igénybe gépjárművet, s

olyan eszközökkel (bicikli, görkorcsolya, vagy épp a saját lábunk), melyek nem szennyezik a környezetet. A másik fontos szempont, hogy a kirándulások, túrák során a vidékre jellemző kulturális értékeket, irodalmi, néprajzi, történelmi emlékhelyeket, élő hagyományokat, a tájegység gasztronómiai értékeit, mint egy-egy gyöngyszemet fölfűzünk erre az útra.

– *Ha jól gondolom, a tavaly októberi kerékpártúrájuk ilyen volt.*

– Egész pontosan *Irodalmi és Művészeti Túrán* vehettek részt az érdeklődők. Felkerestünk kulturális, irodalmi és képzőművészeti emlékhelyeket, az egyesület településein élő és alkotó művészeket, írókat, költőket, közösen emlékeztünk történelmi, helytörténeti emlékhelyeken. Mindehhez kapcsolódtak, kiállítások, kisebb koncertek, előadások. Az első állomás Borsosberényben volt, a Művelődési házban több témakör köré csoportosított kiállítással, népi kézimunkák, hímzések, gobelinek, festmények, ceruza és krétarajzokat mutatott be Demeter Károlyné, a helyi Nyugdijas Klub vezetője.

– *Eszerint nem csupán az alkotókra, de a helyi civilekre is számítanak.*

– Természetesen, ez kitüntetett szempont, hisz a vidék kulturális életéhez a lelkes gyűjtők, a néprajzi tárgyak föllelői, és persze ezek ma is élő alkotói szervesen hozzátartoznak.

– *Néhány más állomást is említene?*

– Drégely vára volt a következő célpont.

Természetesen az őszi erdön át. Itt *Teszary Károly*, a Drégelyvár Alapítvány elnöke beszélt a vár történelméről, múltjáról és jelenéről. Aztán a vár hősről, Szondi Györgyről hallhattunk érdekességeket *Végh József* helytörténésztől. Majd Nagyoroszi római katolikus templomában a Ferences Rend 800. évfordulója alkalmából készített Szent Ferenc textilképről beszélt alkotója,

Záhorszky Mónika. Végül utolsó állomásként Honton szüreti felvonulást láthattuk, kisebb vendégvárás következett aztán tánc, majd *Kolozsvári Grandpierre Miklós* festő-, szobrász- és grafikusművész új galériáját néztük meg. Aztán egy másik képzőművészeti tárlat következett, *Egyházy Gábor* keramikumművész műhelyében. Közben persze azt is meg lehetett tudni, miként vállalták az elvonult, alkotói életet a képzőművészek, miként változtatták meg korábbi életüket, milyen sajátos technikát alkalmaznak, vagy épp, hogy milyen gyerekfoglalkozások, alkotótáborokat szerveznek.

– *Mindebből az tűnik ki, hogy egy-egy ilyen út nem csak a helybéliek érdeklődésére tart számot. Hiszen gondolom, ezeket a mestereket a környékbéliek ismerik.*

– Nem feltétlenül, és nem mindenki. Másfelől pedig mostanra szép számmal érkeznek hozzánk a fővárosból is, de más vidékekről is vendégek, sőt, ők teszik ki a kirándulók zömét. Idén októberben szintén lesz ilyen utunk, de már két napos, s bizony jelezték korábbi túrázók, hogy újra jönnek, s persze viszik a hírünket barátaiknak, ismerőseiknek.

– *Mennyire tudják bevonni a településen élőket a programjaikba?*

– Szerencsére mára mindenki fölismerte, hogy érdeke a turizmusban való részvétel. A kilenc polgármester mellett mindenütt van egy-két olyan tag, aki a szervező munkát végzi, ismeri a helyi értékeket, ismeri a helyi tanárokat, clubvezetőket, a művelődési központok munkatársait, szállásadókat, helytörténészeket, vendéglátókat, alkotókat, plébánosokat, tájházak vezetőit, gyűjtőket, turisztikai referenseket, szóval sorolhatnám, ki mindenkit, akikkel épp a nagy programjaink révén egyre elevenebb és folyamatos a kapcsolat.

– *Lassan hat éve működnek. Milyen eredmények vannak az egyesület mögött?*

– Megnyitottuk 2006 szeptemberében az ország első zöldútjait: a Duna-Ipoly

Zöldutat és az „Örökségeink Útján” Zöldutat. 2007 óta minden évben közös biciklitúrára hívjuk a Börzsöny környékén élőket. Az elmúlt évben közel 180-an vettek részt a kerékpártúrán. Térségünket több alkalommal mutattuk be kiállításokon, vásárokon (Utazás Kiállítás, Leader-expo, Kapolcs, Megyenap, fesztiválok, turisztikai rendezvények, „szomszédolás” stb.) Évek óta közös kulturális-turisztikai rendezvénynaptárt állítunk össze a települések részére. A kerékpártúrán kívül még két közös programunk van: Elkezdődött a helyi termékeket előállítók (kézművesek, méhészek, gyümölcstermelők, iparművészek

stb.) feltérképezése, adatbázisok készítése. Öt év elmúltával szükségessé vált a turisztikai „ attrakciók”, programcsomagok összeállítása, kidolgozása is a növekvő forgalom színvonalas vendéglátására. Emellett minden év áprilisában tartjuk a „Művészetre Hívás Napját” amelynek keretében a településeinkre látogatók művészeti, vagy művészetekhez kötődő tevékenységet végeznek. (zene, tánc, irodalom, kézműves és alkotóházi tevékenységek, tárlatok, felolvasás, előadások, koncertek stb.)

– *Melyek a további terveik, s honnan kapnak ehhez segítséget, esetleg anyagi támogatást?*

– Egyfelől pályázunk folyamatosan, többek közt a LEADER programon is, szeretnénk további tájékoztató, turisztikai kiadvánnyal előállni, melyben komplett programcsomagok, adatbázisok szereplnének, szeretnénk a honlapunkat is fejleszteni. Sok segítséget kapunk *Víg Tamástól*, a *Turisztikai Desztinációs Menedzsment* koordinátorától, jó a kapcsolatunk az *Ökotárs* szervezetével is, de a helyi turisztikai referensekkel, többek közt a Balassagyarmaton tevékenykedő *Leszák Andreával*. Távlati terveink között szerepel a zöldút, mint tematikus útvonal kidolgozása, fejlesztése, tartalommal megtöltése, további útvonalak kijelölése. Az óvodai, iskolai oktatás kiegészítése mellett, a fiatalok szemléletének formálását és a természetvédelmi ismeretek bővítését is célul tűztük ki: kirándulások, madármegfigyelések, rendhagyó órák,

kerékpártúrák szervezése, kapcsolatfelvétel az erdei iskolákkal. Tervezzük a térségre jellemző népszokások, népdalok, hagyományok összegyűjtését. Távlati célunk, hogy az idelátogatók minél több időt töltsenek el a térségünkben, fedezzék fel a kevésbé látogatott természeti értékeket. Ismerjék meg mindazokat a lehetőségeket, amelyet a térség nyújt számukra: természetjárás, egészséges életmód,

természeti, táji örökségünk védelme, megismerése, megőrzése. Az évek során a korábban egymással kevésbé együttműködő települések között egyre intenzívebb a kapcsolat, ösztönzőleg hatnak egymásra. A közös rendezvények kedvező hatást gyakorolnak a helyiek identitásának erősödésére. Az elégedett turisták pedig híret viszik az itt szerzett élményeiknek, s egyre gyakrabban bukkannak fel elszármazott lakók, újabb iskolás csoportok, kerékpárosok. Mindez azt jelenti a helyieknek, hogy érdemes szálláshelyet kialakítani, vállalkozást fejleszteni, helyi termékekkel foglalkozni. Érdemes önkéntesként hozzájárulni a programok szervezéséhez, lebonyolításához.